

11. helluntain jälkeinen viikko, maanantai

Päivän epistola

(2. Kor. 2: 3c – 15)

”Veljet, luotin siihen että minun iloni on teidänkin ilonne. Kirjoitin teille suuressa tuskassa, sydän raskaana ja kyynelsilmin, mutta en aiheuttaakseni teille surua, vaan osoittaakseni, kuinka suurta rakkautta tunnen erityisesti teitä kohtaan. Jos joku on tuottanut surua, hän ei ole tuottanut sitä vain minulle vaan teille kaikille – ainakin jossain määrin, etten nyt liioittelisi. Tuollaiselle riittää se rangaistus, jonka useimmat teistä ovat hänelle jo antaneet. Nyt teidän on päinvastoin annettava anteeksi ja lohdutettava häntä, ettei hän menehtyisi suruunsa. Niinpä kehotan teitä jälleen osoittamaan hänelle rakkautta. Kirjoitinkin teille juuri koetellakseni teitä ja nähdäkseni, oletteko kaikessa kuuliaisina. Kenelle te annatte anteeksi, hänelle annan minäkin, ja kun olen antanut anteeksi – jos nyt jotakin anteeksi annettavaa on – olen tehnyt sen teidän takianne Kristuksen edessä, jottei Saatana pääsisi meistä voitolle. Hänen juonensa me kyllä tiedämme. Lähdin sitten Troakseen julistamaan Kristuksen evankeliumia, ja siellä minulle avautui ovi Herran työhön. Henkeni ei kuitenkaan saanut rauhaa, kun en tavannut siellä veljeäni Titusta, ja niin jätin hyvästit seurakunnalle ja jatkoin matkaa Makedoniaan. Kiitos olkoon Jumalalle, joka aina kuljettaa meitä Kristuksen voittosaatossa ja antaa meidän kaikkialla levittää Kristuksen tuntemisen tuoksua! Me olemme Kristuksen tuoksu, joka nousee Jumalan eteen; tämän tuoksun tuntevat sekä ne, jotka pelastuvat, että ne, jotka joutuvat kadotukseen.”

”Kirjoitin teille suuressa tuskassa” tarkoittaa Paavalin lähettämää kirjettä, joka ei ole säilynyt meille. Paavali lähetti kaikkiaan Korinttiin neljä kirjettä, joista kaksi on säilynyt. ”Kuinka suurta rakkautta tunnen erityisesti teitä kohtaan.” Teksti osoittaa, että korinttilaiset eivät ole syypäitä Paavalin edellisen kirjeen aiheeseen. Todennäköisesti syyllinen oli seurakunnassa vieraillut kristitty.

Useimmat vanhat ja jotkut uudemman ajan kommentaattorit ovat pitäneet syypäänä ensimmäisessä korinttilaiskirjeessä (1. Kor. 5: 1 – 5) mainittua henkilöä, joka eli äitipuolensa kanssa. Voi olla, että heidän tulkintansa on väärä, nykyajan tutkijoiden mukaan emme tiedä, ketä Paavali tarkoitti tässä yhteydessä. Vaikka Paavali on näennäinen uhri, Paavalin kannalta todellinen uhri on seurakuntayhteisö: ”Jos joku on tuottanut surua, hän ei ole tuottanut sitä vain minulle vaan teille kaikille.”

”Se rangaistus” voi periaatteessa olla mikä tahansa alkaen suullisesta nuhtelusta aina yhteisöstä erottamiseen asti. Vihjeen antaa Paavalin kehoitus anteeksiannosta ja lohdutuksesta. Ensimmäinen korinttilaiskirje toteaa: ”Älkää olko tekemisissä hänen kanssaan. Älkää edes aterioiko tällaisen kanssa.” (1. Kor. 5: 11) Yhteisöä oli kehoitettu välttämään kanssakäymistä hänen kanssaan. ”Useimmat teistä” paljastaa, että näin yhteisö oli toiminut. ”Tuollaiselle riittää” kertoo rangaistuksen kestoajan riittävän. Rangaistuksen tarkoitus on parantaa väärintekijä, ohjata oikeaan toimintaan. Rangaistus ei saa olla liian ankara ”ettei hän menehtyisi suruunsa”.

Paavali ei mainitse mitään tekijän katumisesta. Hän on huolestunut yhteisön asenteesta itseään kohtaan. Rangaistuksen saajallekin on osoitettava rakkautta. Paavalin ja Korintin seurakuntalaisten sovinto antaa Saatanalle vähemmän mahdollisuuksia: ”jottei Saatana pääsisi meistä voitolle”. Hebreankielen sana saatana tarkoittaa ”syyttäjää”. Muualla tässä kirjeessä Paavali käyttää tästä pahasta sanontaa ”tämän maailman jumala” (vrt. 2. Kor. 4: 4), ”Beliar (6: 15) tai ”käärme” (11: 3).

Troaksessa Paavali oli rauhaton, koska hän ei tavannut Titusta. Hieman myöhemmin tässä kirjeessä Paavali kertoo Tituksen tapaamisesta (2. Kor. 7: 6 – 7). Tituksen tuoma tieto Korintin tilanteesta oli myönteinen ja rauhoitti Paavalia, erityisesti se, että korinttilaiset nyt suhtautuvat Paavaliin myönteisesti. Troas sijaitsi Vähä-Aasiassa noin 300 kilometrin päässä Efesoksesta pohjoiseen ja oli tärkeä satamakaupunki. Titus oli henkilö, joka vei ”monin kyynelin” kirjoitetun kirjeen Korinttiin. Makedonia oli Rooman provinssi Pohjois-Kreikassa.

Tekstimme loppuosassa Paavali kuvailee apostolin työtä. ”Kiitos olkoon Jumalalle, joka aina kuljettaa meitä” ilmaisee, että Paavali ei kulje oman tahtonsa mukaan vaan Jumalan ohjaamana. Ennen kuningasta kuljetettiin vastentahtoisia vangittuja sotilaita, jotka ovat pimeyden voimia. ”Voittosaatossa” on lainaus tuon ajan voittoisan kuninkaan juhlallisesta vastaanotosta. Nyt voittoisa kuningas on Kristus. ”Antaa meidän kaikkialla levittää Kristuksen tuntemisen tuoksua.” Tämä oudolta kuulostava teksti nousee raamatullisesta kirjallisuudesta (Siirakin kirja 24: 15, 2.Apoc. Bar. 67: 6).

”Me olemme Kristuksen tuoksu”. Kristus Jumalan viisautena on Hänen palvelijoidensa kautta sekä saarnattu että ilmoitettu. ”Tämän tuoksun tuntevat sekä ne, jotka pelastuvat, että ne, jotka joutuvat kadotukseen.” Kristuksen opetuksen vastaanottaminen, se, että hyväksyy Hänet pelastajana, johdattaa ihmisen kohti pelastusta. Vastaavasti Hänen kieltämisensä vie pois Jumalasta.

”Me olemme Kristuksen tuoksu”. Kristus Jumalan viisautena on Hänen palvelijoidensa kautta sekä

saarnattu että ilmoitettu. ”Tämän tuoksun tuntevat sekä ne, jotka pelastuvat, että ne, jotka joutuvat kadotukseen.” Kristuksen opetuksen vastaanottaminen, se, että hyväksyy Hänet pelastajana, johdattaa ihmisen kohti pelastusta. Vastaavasti Hänen kieltämisensä vie pois Jumalasta.

Päivän evankeliumi

(Matt. 23: 13 – 22)

”Herra sanoi luokseen tulleille juutalaisille: ”Voi teitä, te lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te suljette taivasten valtakunnan ovet ihmisten edestä. Itse te ette mene sisälle ettekä päästä niitäkään, jotka menisivät. Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te viette leskiltä talot ja latelette pitkiä rukouksianne vain näön vuoksi. Sitä ankarampi tulee olemaan teidän tuomionne. Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te kierrätte maat ja meret hankkiaksenne edes yhden käännynnäisen, ja kun siinä onnistutte, teette hänestä helvetin oman, kahta vertaa pahemman kuin itse olette. Voi teitä, te sokeat oppaat! Te sanotte: ”Jos vannoo temppelin kautta, se ei merkitse mitään, mutta jos vannoo temppelin kullan kautta, vala on sitova.” Te sokeat typerykset! Kumpi on tärkeämpi, kulta vai temppeli, joka sen kullan pyhittää? Te sanotte myös: ”Jos vannoo alttarin kautta, se ei merkitse mitään, mutta jos vannoo alttarille pannun uhrilahjan kautta, vala on sitova. Te sokeat! Kumpi on tärkeämpi, uhrilahja vai alttari, joka lahjan pyhittää? Se, joka vannoo alttarin kautta, vannoo sekä alttarin, että kaiken sen päällä olevan kautta, ja se, joka vannoo temppelin kautta, vannoo samalla hänen kauttaan, jonka asuinpaikka se on. Niin myös se, joka vannoo taivaan kautta, vannoo Jumalan valtaistuimen kautta ja hänen kauttaan, joka sillä istuu.”

Tekstissämme on osa ”Voi teitä” lauselmista, jotka on suunnattu väärin opettavia ja toimivia lainopettajia ja fariseuksia vastaan. Ne eivät siis kohdu kaikkiin fariseuksiin ja lainopettajiin. Samaa asiaa ovat käsitelleet myös Markus (Mark. 12: 38 – 40) ja Luukas (Luuk. 11: 37 – 52, 20: 45 – 47). Matteus käsittelee aihetta laajemmin kuin muut, koko kahdeskymmeneskolmas luku on samaa kokonaisuutta. Teksti antaa taustatietoa siitä, miksi Jeesus ristiinnaulittiin. Se voi myös kuvata Matteuksen seurakuntien puolustuspuhetta juutalaisia vastaan.

Tekstissämme on neljä (kolme) ”Voi teitä” lauselmaa. Jae neljätoista puuttuu vanhimmissa käsikirjoituksista, siitä johtuu kahden eri luvun kertominen. ”Voi teitä” lauselmia on vielä neljä lisää, ne luetaan huomenna. ”Voi teitä” lauseet ovat sopusoinnussa Matteuksen evankeliumin viidennessä luvussa olevien autuuden lauseiden kanssa. Niiden esikuvana voidaan pitää Jesajan kirjan ”Voi niitä” lauselmia (Jes. 5: 8, 11, 18, 20, 21, 22).

”Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät!” Matteus vastustaa tässä Jeesuksen oppositiota. Jeesuksen oppositio koostui laajemmasta piiristä, kuin tässä on mainittu, mutta tekstiin muokkaamiseen vaikutti se, että Matteus samalla puolusti seurakuntiaan ”lainopettajien, fariseusten ja teeskentelijöiden” hyökkäyksiltä. Samalla hän varoittaa seurakuntiaan omahyväisyydeltä. Teeskentelijä on vanhemmassa käännöksessä ulkokullattu. Tämä kreikkalainen sana tarkoitti alun perin näyttelijää, mutta tässä yhteydessä se tarkoittaa raamatun väärää tulkitsijaa, uskonnollista opettajaa, joka epäonnistui vastuun kantamisessa.

”Te suljette taivasten valtakunnan ovet ihmisten edestä” voi viitata siihen, että fariseukset kieltävät sen, että Jeesus on Kristus. Kristuksen kautta me pääsemme taivasten valtakuntaan. Kristuksen kieltäminen sulkee ovet sinne. Lisäksi johtavassa asemassa olevat antavat esimerkin muille oikeasta elämäntavasta. Jos fariseukset elivät väärällä tavalla, he antoivat väärän esimerkin ihmisille.

Jaakobin kirjeessä kiinnitetään opettajiin ja heidän vastuuseensa huomiota: ”meidät opettajat tullaan tuomitsemaan muita ankarammin” (Jaak. 3: 1). Seurakuntien johtajat (papisto) ovat vastuussa seurakuntalaisistaan, näin myös viimeisellä tuomiolla. Siinä liturgiassa, jossa on vihitty pappi, piispa ehtoollislahjojen siunaamisen jälkeen antaa vasta vihitylle papille diskoksen, jolla on osa Karitsasta, ja lausuu: ”Ota vastaan tämä pantti ja säilytä se kokonaisena ja vahingoittumattomana viimeiseen hengenvetoosi saakka, sillä siitä sinun on tehtävä tili suuren Herramme, Jumalan ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen toisessa ja peljättävässä tulemuksessa.” Näin papille konkreettisesti osoitetaan vastuu hänelle huolehdittavaksi annettavasta seurakunnasta. Isä -meidän rukouksen jälkeen pappi antaa piispalle takaisin tämän osan Karitsasta.

”Jos vannoo temppelin kautta, se ei merkitse mitään, mutta jos vannoo temppelin kullan kautta, vala on sitova.” Tällaista mainintaa ei löydy Vanhasta testamentista. Vastaavan tyyppisiä lausuntoja löytyy Talmudista, mutta niissä vannotaan Tooran tekstien kautta.

Sen lisäksi Jeesus kiinnittää huomiota heikossa asemassa olevien hyväksikäyttämiseen. Tästä ovat esimerkkinä lesket. Pitkät rukoukset ovat sitä varten, että rukousten lukija ansaitsisi sillä itselleen enemmän varallisuutta. Tässä siis hyväksikäyttö on naamioitu hyvän tekemiseksi.

”Te kierrätte maat ja meret” on epäsuora kohteliaisuus fariseuksille heidän suorittamastaan Palestiinan ulkopuolisesta lähetystyöstä. Sen pohjalle Paavali perusti seurakuntia. Mutta juutalaisuuteen kääntyneestä tehdään innokas muodollisen lain noudattaja, joka ei ole osallinen

Jumalan armosta. Näin hänestä tulee ”helvetin oma”, siis todellisuudessa Jumalasta erossa oleva.

Vannomisesta Jeesus opettaa Vuorisaarnan yhteydessä (Matt. 5: 33 – 37). Tämä teksti on luettu 1. helluntain jälkeisenä perjantaina ja sen päivän tekstin yhteydessä on myös kommentaarit siihen tekstiin.